

KARTA KURSU

Nazwa	Psychologia moralności	
Nazwa w j. ang.		
Koordynator	Dr Paweł Wójs	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wykłady służą wprowadzeniu studentów w problematykę psychologii moralności.

Studenci podczas zajęć zapoznają się z zagadnieniami psychologii moralności wykładanej przede wszystkim problemowo. Po odbyciu zajęć studenci powinni orientować się w stanie aktualnych badań nad moralnością w ujęciu psychologicznym, znać podstawowe teorie rozwoju moralnego, posługiwać się terminologią charakterystyczną dla tej dyscypliny, a także być sprowokowanym do refleksji na temat osobistego poziomu rozwoju moralnego i możliwości postępu w tym w obszarze rozwoju.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	Psychologia ogólna

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W1 Student ma ogólną wiedzę o psychologii moralności, jej metodach i miejscu w systemie nauk społecznych	K_W03, K_W06
	W2 Student zna w podstawowym zakresie fachową terminologię charakterystyczną dla psychologii moralności	K_W03, K_W06
	W3 Student zna główne psychologiczne koncepcje rozwoju moralnego	K_W03, K_W06

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U1 Student potrafi analizować materiały źródłowe z zakresu psychologii	K_U01, K_U02, K_U06
	U2 Student zdaje sobie sprawę z własnych kompetencji społecznych	K_U01, K_U02, K_U06
	U3 Student w sposób rzetelny umie dostrzegać, opisywać i analizować w perspektywie psychologicznej dylematy moralne, korzysta przy tym z terminologii charakterystycznej dla psychologii	K_U01, K_U02, K_U06
	U4 Student umie krytycznie ustosunkować się do otaczającej go rzeczywistości. Zarazem potrafi być świadomy ograniczeń własnej perspektywy płynących z niepełności na jaką skazane jest każde określone podejście teoretyczne.	K_U01, K_U02, K_U06

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K1 Student jest świadomy ciągłej interakcji między nim a innymi ludźmi oraz nieuniknioności występowania dylematów moralnych	K_K01, K_K02, K_K03
	K2 Student zdaje sobie sprawę, że różne osoby w grupie mogą znajdować się na różnym stadium rozwoju moralnego, a więc różną wrażliwością i różnym rozumieniem tego, co jest moralne	K_K01, K_K02, K_K03
	K3 Student nabrał przekonania, że należy uzupełniać i doskonalić własną wiedzę i umiejętności, poprzez wykraczanie z własnej dziedziny naukowej ku innym	K_K01, K_K02, K_K03

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	10									

Opis metod prowadzenia zajęć

Treści prezentowane na wykładzie stanowią przegląd zagadnień z obszaru psychologii moralności, z akcentowaniem uwarunkowań rozwoju moralnego. Wykład problemowy ilustrowany wykresami na tablicy, tabelkami na slajdach, prezentacjami. Przewidziane jest zadawanie pytań podczas wykładu oraz zachęta do interaktywności.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X		X			
W02								X		X			
W03								X		X			
U01								X		X			
U02								X		X			
U03								X		X			
U04								X		X			

K01								X		X			
K02								X		X			
K03								X		X			

Kryteria oceny	Zaliczenie bez oceny wpisywane jest studentom regularnie obecnym na zajęciach (będzie sprawdzana obecność), którzy w terminie oddadzą oryginalną pracę porządną i samodzielnie przygotowaną na temat ściśle powiązany z tematyką kursu. Praca powinna mieć formę dostępną dla wszystkich uczestników kursu (prezentacja, esej, filmik, podcast itp.).
----------------	---

Uwagi	
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Psychologia moralności a etyka i socjologia moralności (2x45 min.)
2. Emocje moralne (2x45 min.)
3. Psychologiczne teorie rozwoju moralnego (2x45 min.)
4. Kody etyczne (2x45 min.)
5. Możliwość wychowania moralnego (2x45 min.)

Wykaz literatury podstawowej

Trempała J., Czyżowska D. *Rozwój moralny* [w:] Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.) (2022) *Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych*, PWN Warszawa, s. 106-130.
 Miller A.G. (2008) *Dobro i zło z perspektywy psychologii społecznej*, Wydawnictwo WAM, Kraków
 wybrane rozdziały

Wykaz literatury uzupełniającej

Bloom P. (2017) *Przeciw empatii. Argumenty za racjonalnym współczuciem*, przeł. M. Chojnacki, Wydawnictwo Charaktery, Kielce
 Bloom P (2015) *To tylko dzieci. Narodziny dobra i zła*, Smak Słowa, Sopot
 Cathcart, T. (2017). *Dylemat wagonika*. Dom Wydawniczy PWN.
 Churchland, P. S. (2013). *Moralność mózgu. Co neuronauka mówi o moralności*. Kraków: Copernicus Center Press (Rozdziały: 2, 3, 7).
 Czyżowska, D. (2012) *Sprawiedliwość i troska. O sposobach rozwiązywania dylematów moralnych przez kobiety i mężczyzn*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
 Dąbrowski, A. (2019) *Źródła, natura i funkcje emocji : studium teorii impulsji Leona Petrażyckiego w kontekście współczesnych badań*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
 Doliński, D. Grzyb T. (2017) *Posłuszni. O uległości wobec autorytetu w 50 lat po eksperymencie Milgrama*, Smak Słowa, Sopot.
 Frąckowiak J. (1996) *Uwarunkowania orientacji moralnych*, Psychologia Wychowawcza, 1996, 3.

- Gała, A. E. (1992), *Uwarunkowania wychowawcze dojrzałej moralności*, Lublin - Wrocław: Oficyna Wydawnicza "Lew".
- Gilligan, C. (2015) *Innym głosem. Teoria psychologiczna a rozwój kobiet*, Wydawnictwo Krytyki politycznej, Warszawa
- Gołąb, A., (1980) *Problemy psychologii moralności*, w: H. Jankowski (red.), *Etyka*, PWN, Warszawa.
- Haidt, J. (2014) *Prawy umysł. Dlaczego dobrych ludzi dzieli religia i polityka*, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot
- Hock, R.R. (2003) *40 prac badawczych, które zmieniły oblicze psychologii*, przeł. E. Wojtych, GWP, Gdańsk.
- Hoffman, M.L. (2006) *Empatia i rozwój moralny*, przeł. O. Waśkiewicz, GWP, Gdańsk.
- Ingarden R. (1987) *Książeczka o człowieku*, Wydawnictwo literackie, Kraków.
- Kant I. (2001) *Uzasadnienie metafizyki moralności*, przeł. M. Wartenberg, Antyk, Kęty.
- Kant I. (2002) *Krytyka praktycznego rozumu*, przeł. B. Bornstein, Antyk, Kęty.
- Kmieć, E. (1990) *Lawrence'a Kohlberga model związku myślenie-działanie moralne*, Studia Psychologiczne, 1990, T. XXX.
- Kohlberg, L. Mayer R. (1993) *Rozwój jako cel wychowania*, w: Z. Kwieciński, L. Witkowski (red.), *Spory o edukację*, Instytut Badań Edukacyjnych
- Kohlberg L. (1981) *Essays on Moral Development. The Philosophy of Moral Development*, vol. I New York, Harper and Row.
- Kohlberg L. (1984) *Essays on Moral Development. The Philosophy of Moral Development*, vol II New York, Harper and Row.
- Koneczny F. (1997) *Rozwój moralności*, Wydawnictwo Antyk Marcin Dybowski, Komorów.
- Nussbaum M.C. (2016) *Gniew i wybaczenie. Uraza, wielkoduszność, sprawiedliwość*, przeł. J. Kolczyńska, Wydawnictwo Zielone drzewo, Warszawa
- Ossowska M. (1949) *Motywy postępowania. Z zagadnień psychologii moralności*, Książka i Wiedza, Warszawa.
- Ossowska M. (1947) *Podstawy nauki o moralności* Czytelnik Warszawa
- Ossowska M. (1969) *Socjologia moralności. Zarys zagadnień*, PWN Warszawa
- Piaget, J. (1957), *Rozwój ocen moralnych dziecka*, PWN, Warszawa.
- Pourukos M., Niemczyński A. (1988) *Rozwój moralny człowieka*, Oświata i Wychowanie, 1988, 7.
- Reykowski J. (1990) *Rozwój moralny jako zjawisko wielowymiarowe*, N. Eisenberg, J. Reykowski, E. Stub, *Indywidualne i społeczne wyznaczniki wartościowania*, Osolineum Wrocław.
- Scheler, M. (1997) *Resentiment a moralność*, przeł. J. Garewicz, wstęp H. Buczyńska-Garewicz, Czytelnik Warszawa
- Tatarkiewicz W. (1977) *O szczęściu*, PWN Warszawa.
- Tomasello, M. (2016) *Dlaczego współpracujemy*, CCP, Kraków
- Wojciszke, B., Baryła, W. (2000). *Potoczne rozumienie moralności: pięć kodów etycznych i narzędzie ich pomiaru* w: Przegląd Psychologiczny, 2000, TOM 43, Nr 4, 395-421
- Wójs P., (2008), *Rozumienie sprawiedliwości w poszczególnych stadiach rozwoju moralnego według Lawrence'a Kohlberga*, Wydawnictwo Impuls, Kraków
- Żyliński P.O. (2010) *Psychologia moralności. Wybrane zagadnienia*, Warszawa

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	30

	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	
Ogółem bilans czasu pracy		60
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2